

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ
ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА
МЕСЕЦ ОКТОМВРИ 2022 г.**

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ към октомври 2022 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** към октомври 2022 г. са в размер на **50 240,1 млн. лв., което представлява 84,2 % от актуализираните годишни разчети² към ЗДБРБ за 2022 година.** Постъпленията нарастват с 8 106,5 млн. лв. (19,2 %) спрямо отчетените към октомври 2021 г. Данъчните и осигурителните приходи по КФП нарастват номинално спрямо същия период на предходната година с 4,6 млрд. лв. (14,0 %), неданъчните приходи - с близо 3,5 млрд. лв. или 50,9 % (основно поради извънредните постъпления от вноски от държавните производители на електрическа енергия по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, които не са постъпвали през 2021 г.), а постъпленията в частта на помощите и даренията (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) са близки до отчетените за същия период на предходната година.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **37 721,3 млн. лв.,** което представлява 81,8 % от разчетените за годината. Постъпленията от данъци и осигурителни вноски нарастват с 4 628,2 млн. лв. (14,0 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година, като формират 75,1 % от общите постъпления по КФП за периода.

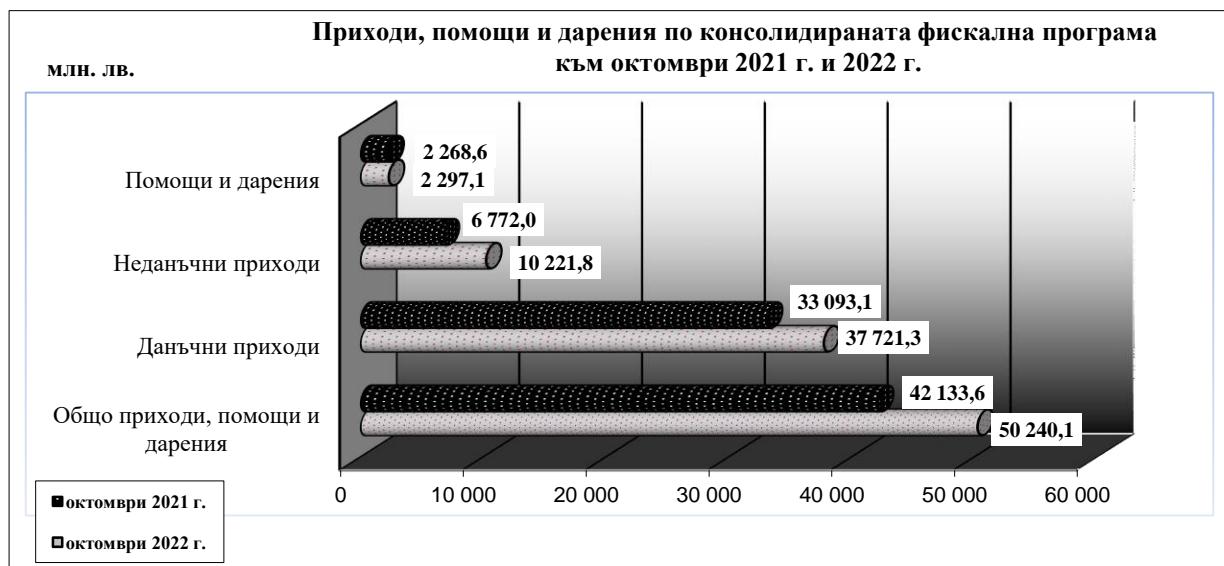
Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 7 138,5 млн. лв., което представлява 78,9 % от разчета за 2022 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 18 051,3 млн. лв., което представлява 81,0 % от предвидените в ЗДБРБ за 2022 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 324,9 млн. лв., което представлява 94,5 % от годишния разчет. Приходите от **социални и здравноосигурителни вноски** са в размер на 11 206,6 млн. лв. или 83,7 % от разчета за 2022 година.

Неданъчните приходи са в размер на **10 221,8 млн. лв.** (увеличение с 3 449,8 млн. лв., 50,9 % спрямо същия период на предходната година) и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, вкл. вноски от приходи от държавни и общински предприятия, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. Следва да се отбележи, че от месец юли по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ постъпват вноски от публичните предприятия от сектор „Енергетика“ в изпълнение на §24 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., които се използват за покриване на разходите по чл. 36б, ал. 1, т. 4 от Закона за енергетиката. Поради тази причина в частта на неданъчните приходи се отчита ръст, тъй като такива вноски не са постъпвали през 2021 година. Аналогично в частта на разходите за субсидии по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ се извършва изплащане на компенсации към небитовите крайни клиенти на електрическа енергия извън регулирания пазар по §23 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., което също следва да се има предвид при съпоставката на разходите със същия период на предходната година.

Приходите от **помощи и дарения** към октомври 2022 г. са в размер на **2 297,1 млн. лева.**

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2022 г. (ДВ, бр. 18 от 04.03.2022 г., изм. и доп. ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г.).

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към октомври 2022 г. възлизат на **50 235,4 млн. лв.**, което е 76,2 % от годишните разчети. За сравнение разходите по КФП към октомври 2021 г. бяха в размер на 41 406,0 млн. лева.

Съпоставени със същия период на предходната година, разходите по КФП нарастват номинално с 21,3 % или 8,8 млрд. лв., което се дължи основно на по-високия размер на разходите по националния бюджет. Основен принос за нарастването на разходите имат програмите за изплащане на компенсация на небитовите потребители на електрическа енергия поради високите цени на електричеството. Разгледани по икономически елементи, най-значително нарастване се отчита при разходите за субсидии (3,7 млрд. лв. или 83,3 %), където освен традиционните разходи за субсидии за нефинансови предприятия през 2022 г. се отчитат и разходите по програмите за изплащане на компенсация за високите цени на електрическата енергия чрез бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“. При социалните и здравноосигурителните разходи също се отчита ръст (2,2 млрд. лв. или 12,4 %), главно в частта на разходите за пенсии (1,7 млрд. лв. или 15,1 %). Друг елемент на разходите, при който се отчита съществено нарастване спрямо същия период на предходната година (с 1,1 млрд. лв. или 27,1 %) са разходите за издръжка, където основен принос имат разплатените задължения от предходни години към пътно-строителните и поддържащите фирми по договори за текущ ремонт и поддръжка. Капиталовите разходи, разходите за персонал и разходите за лихви също отчитат номинален ръст спрямо тези към октомври 2021 г. (съответно с 27,2 %; 9,7 % и 4,9 %).

Нелихвените разходи към октомври 2022 г. са в размер на 48 289,4 млн. лв., което представлява 76,5 % от годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 45 032,4 млн. лева. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 3 227,9 млн. лева. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 29,2 млн. лева. **Лихвените плащания** са в размер на 591,2 млн. лв. (89,0 % от планираните за 2022 година).

Отчетените разходи по основните разходни групи към октомври 2021 г. и 2022 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.10.2022 г. от централния бюджет, възлиза на **1 354,7 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (**Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053** на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768** на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; **Регламент (ЕС, Евратом) 2016/804** на Съвета от 17 май 2016 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770** на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база нередицираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база брутен национален доход и **Регламент (ЕС, Евратом) 2021/769** на Съвета от 30 април 2021 година за изменение на Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от данък добавена стойност).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към октомври 2022 г. е **положително** в размер на **4,8 млн. лв.** и се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 480,3 млн. лв. и превишение на приходите над разходите по европейските средства в размер на 485,1 млн. лева. На месечна база за октомври се отчита дефицит в размер на 981,4 млн. лева. Причините за превишението на разходите над приходите на месечна база са по-високите разходи в съответствие с годишните разчети, както и по-големия размер на възстановения данъчен кредит към бизнеса по ЗДДС. През октомври се наблюдава нарастване на социалните разходи (вкл. и поради втората стъпка от одобреното през лятото преизчисляване на пенсиите), капиталовите разходи, разходите за издръжка и други.

Размерът на **фискалния резерв** към 31.10.2022 г. е 12,938 млрд. лв., в т.ч. 12,555 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,383 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ към октомври 2022 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2022 г. ⁵	Отчет октомври 2022 г.	Изпълнение спрямо закон 2022 г.
Приходи, помощи и дарения	34 112,5	28 109,0	82,4%
-Данъчни приходи	31 460,1	25 333,2	80,5%
Корпоративни данъци	4 020,0	2 705,7	67,3%
ДДФЛ	5 015,0	4 424,5	88,2%
ДДС	16 020,0	12 791,1	79,8%
Акцизи	5 820,0	4 832,0	83,0%
Данък в/у застрахователните премии	55,1	49,3	89,5%
Мита и митнически такси	380,0	378,9	99,7%
Други данъци	150,0	151,7	101,1%
-Неданъчни приходи	2 652,4	2 771,4	104,5%
-Помощи и дарения	0,0	4,4	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	41 736,2	30 025,2	71,9%
- <i>Нелихвени разходи</i>	20 460,2	12 294,1	60,1%
Текущи	17 265,1	11 311,8	65,5%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	19,1	11,0	57,7%
Капиталови	3 176,1	971,3	30,6%
- <i>Лихви</i>	629,8	558,5	88,7%
По външни заеми	487,0	439,9	90,3%
По вътрешни заеми	142,8	118,6	83,1%
- <i>Резерв за непредвидени и неотложни разходи</i> ⁶	81,4		
- <i>Трансфери за др. бюджети – нето</i>	18 724,9	15 817,8	84,5%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	1 839,9	1 354,7	73,6%
Бюджетен баланс	-7 623,6	-1 916,2	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет към октомври 2022 г. е **28 109,0 млн. лв.**, което представлява 82,4 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2022 година.

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет към октомври 2022 г. е **25 333,2 млн. лв.**, което представлява 80,5 % изпълнение на годишните разчети. Съпоставено със същия период на 2021 г. постъпленията в групата нарастват с 3 344,4 млн. лева (15,2 %).

✓ Преки данъци

Приходите в групата на **преките данъци** са в размер на **7 130,2 млн. лв.** или 78,9 % от планираните за годината, като съпоставени със същия период на предходната година постъпленията нарастват с 964,6 млн. лв.

Приходите от **корпоративни данъци** към октомври 2022 г. са в размер на 2 705,7 млн. лв. или 67,3 % от годишния план. Сравнени с данните към месец октомври на предходната година постъпленията нарастват с 590,6 млн. лв. (27,9 %). В тази група данъци са и приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които са в размер на 89,9 млн. лв., като нарастват с 18,6 млн. лв. (26,2 %) спрямо същия период на 2021 година.

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁴ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в таблицата и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁵ Разчети към ЗДБРБ за 2022 г. (ДВ, бр. 18 от 04.03.2022 г., изм. и доп. ДВ., бр. 52 от 05.07.2022 г.).

⁶ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Приходите от данъци върху доходите на физически лица са в размер на **4 424,5 млн. лв.** или 88,2 % от заложените в разчета за годината. Тези приходи са с 374,0 млн. лв. по-високи (9,2 %) спрямо същия период на предходната година.

Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние имат развитието на пазара на труда и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на приходите от ДДФЛ влияние оказват и предприетите мерки за намаляване на недекларирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и информационните кампании провеждани от НАП.

По трудови правоотношения приходите от данъка към октомври 2022 г. са 3 538,9 млн. лв., 85,9 % от годишните разчети. Тези приходи са с 309,1 млн. лв. (9,6 %) повече в сравнение със същия период на предходната година.

Влияние върху приходите от трудови правоотношения имат следните законодателни изменения в сила от 01.04.2022 г.:

- увеличение на минималната работна заплата за страната с 9,2 %, от 650 лв. на 710 лева;
- увеличението на максималният месечен осигурителен доход от 3 000 лв. на 3 400 лв.;
- увеличението на минималните осигурителни прагове въз основа на повишението на МРЗ;
- увеличението на заплатите на учителския персонал.

Влияние върху размера на приходите от трудови правоотношения от началото на годината оказва ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя. Приетото увеличение на размера на данъчното облекчение за деца (от 4 500 лв. на 6 000 лв. годишно) и на данъчното облекчение на деца с увреждания (от 9 000 лв. на 12 000 лв. годишно), както и въвеждане на възможност за авансово ползване (тримесечно) за 2022 г. на двете данъчни облекчения има допълнително влияние в посока намаление на приходите от ДДФЛ за 2022 година.

По-висок ръст на приходите от трудови правоотношения за периода са дължи на приетото с актуализацията на бюджета (обн., ДВ, бр. 52 от 05.07.2022 г.) увеличение на разходите за персонал в конкретни сектори, както и на по-малко от очакваното авансово използване на данъчните облекчения за деца в увеличен размер за доходите, придобити през първите три тримесечия на 2022 година.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към октомври 2022 г. са в размер на 406,6 млн. лв., което е 106,8 % спрямо годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 36,4 млн. лв. повече приходи (9,8 %) спрямо края на октомври 2021 година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за довносяне или надвносен данък) и дължимите авансови вноски. Значително влияние върху спада на годишна база при този вид данъци за отчетния период оказва и ползването на данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания в увеличен размер при подаването на годишната данъчна декларация за 2021 година.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 477,5 млн. лв., 93,4 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 30,9 млн. лв. повече (6,9 %) спрямо края на октомври 2021 година. Влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има и предприетата комуникационна кампания и контролни действия от НАП през 2021 г. за проверка на касови наличности. Кампанията продължава и през настоящата година и е насочена приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.) и при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане, вкл. от

наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗКПО. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми.

Постъпленията от *окончателния данък върху доходите от лихви по банкови сметки на местните физически лица* са в размер на 1,5 млн. лв., което е 91,6 % от годишния разчет. Съгласно приетите изменения в Закона за данъците върху доходите на физическите лица облагането с данък на лихвите по банкови сметки се отменя, считано от 01.04.2022 година.

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** към октомври 2022 г. са в размер на **18 051,3 млн. лв.** или 81,0 % от годишния разчет.

Приходите от ДДС са в размер на **12 791,1 млн. лв.**, което представлява 79,8 % от планираните със ЗДБРБ за 2022 година. Съпоставени с края на октомври 2021 г., приходите от ДДС се увеличават с 2 134,8 млн. лв. (20,0 %).

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към октомври 2022 г. е 5 993,4 млн. лв., като нараства с 2 268,3 млн. лв. (60,9 %) в сравнение със същия период на 2021 г. Увеличението е най-значително при внос на горива, промишлени доставки, потребителски стоки, храни и транспортно оборудване. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни, цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото, както и възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим към края на месец октомври 2022 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 456,6 млн. лв., което е с 421,6 млн. лв. повече спрямо 2021 г., като се регистрира ръст от 40,7 %. Стоките с най-значителен дял са: руди, шлаки и пепели – 814,7 млн. лв. (увеличение със 179,6 млн. лв., 28,3 %), мед и изделия от мед – 217,6 млн. лв. (увеличение с 67,3 млн. лева, 44,8 %) и чугун, желязо и стомана – 189,3 млн. лв. (увеличение с 62,8 млн. лв., 49,7 %). Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС), през изминалите месеци на 2022 г. се наблюдава повишение при всички групи стоки. Отчита се повишение на индекса на цените на стоки, внесени от трети страни с 27,4 %, а на количествата - с 29,5 %.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната (нето)* към октомври 2022 г. възлизат на 6 797,7 млн. лв. или спад от 1,9 % спрямо същия период на предходната година. Невъзстановеният данъчен кредит към 31.10.2022 г. е в размер на 108,5 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **4 832,0 млн. лв.**, което е 83,0 % от планираните със ЗДБРБ за 2022 г. Съпоставени със същия период на предходната година приходите от акцизи нарастват номинално с 55,7 млн. лв. (1,2 %).

Нетните постъпления от акциз са от следните основни стокови групи: тютюн и тютюневи изделия (50,4 % от общите постъпления на акциз); горива (43,2 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,6 %) и други акцизни стоки (0,7 %). Постъпленията от акциз към октомври 2022 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 2 435,7 млн. лева;
- *акцизите от горива* са в размер на 2 089,6 млн. лева;
- *акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 270,4 млн. лева;
- *приходите от други акцизни стоки* възлизат на 36,2 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **49,3 млн. лв.**, при планирани за годината 55,1 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **378,9 млн. лв.** или 99,7 % от планираните със ЗДБРБ за 2022 г., като заемат 1,5 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение със същия период на предходната година събраните мита са със 144,8 млн. лв. (61,8 %) повече.

Основните фактори, които оказват влияние на приходите от *мита и митнически такси* са следните:

- динамика в цените на енергийни и неенергийни суровини;
- реален растеж на световната и европейска икономика;
- подобряване на ефективността на митническия контрол, чрез извършване на проверки, изготвяне на указания, усъвършенстване на информационните системи за анализ на риска;
- синхронизиране на законодателството, процедурите и инструментите за митнически контрол на ЕС, с цел правилното определяне и събиране на публичните вземания от компетентността на митническата администрация.

По-високи постъпления от мита към края на октомври 2022 г. се отчитат при следните групи стоки: „Торове“ – събрани са повече с 23,5 млн. лв. (241,6 %); „Чугун, желязо и стомана“ – събрани са с 19,7 млн. лв. (83,7 %) повече спрямо края на октомври 2021 г.; „Алуминий и изделия от алуминий” - увеличение в размер на 11,0 млн. лв. (91,3 %) спрямо постъпленията към края на октомври 2021 г.; „Пластмаси и пластмасови изделия“ – приходите нарастват с 9,6 млн. лв. (41,9 %) спрямо тези към края на октомври 2021 г.; „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди и други сухопътни превозни средства, техните части и принадлежности ” - увеличение в размер на 8,6 млн. лв. (39,0 %) спрямо постъпленията към края на октомври 2021 г. В зависимост от произхода на внасяните стоки през периода януари-октомври 2022 г., най-голям е дялът на приходите от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума е 184,9 млн. лева, което представлява 49,1 % от всички мита. За отчетния период приходите от мита за стоки, внесени от Китай, бележат ръст от 70,3 % спрямо януари - октомври 2021 година. На второ място са приходите от мита при внос на стоки с произход Русия – 46,1 млн. лева, 12,2 % дял и ръст от 106,6 %. Следват приходите от мита за стоки, внесени от Турция (28,6 млн. лева приходи, 7,6 % относителен дял и ръст от 141,9 %), САЩ (10,5 млн. лева приходи, 2,8 % относителен дял и ръст от 12,7 %) и Индия (10,1 млн. лева, 2,7 % дял и ръст от 21,8 %).

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет към края на октомври 2022 г. са в размер на **151,7 млн. лв.** или 101,1 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2022 година.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет към октомври 2022 г. са в размер на **2 771,4 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии и други.

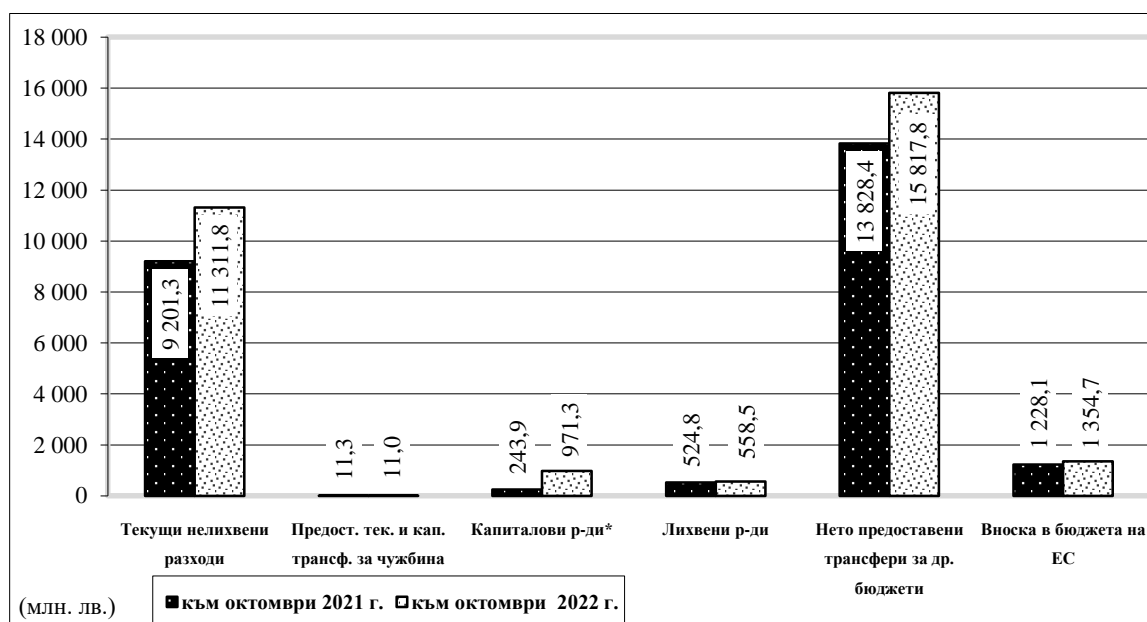
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет към октомври 2022 г. са в размер на **4,4 млн. лева.**

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към октомври 2022 г. е **30 025,2 млн. лв.** или 71,9 % от предвидените със ЗДБРБ за 2022 година.

Разходи, трансфери за други бюджети и вноска в бюджета на ЕС
към октомври 2021 г. и 2022 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

• **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) към октомври 2022 г. са в размер на **12 294,1 млн. лв.**, което представлява 60,1 % от годишния разчет. Съпоставени с данните към октомври 2021 г., нелихвените разходи нарастват с 2 837,7 млн. лв. (30,0 %).

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 5 994,5 млн. лв. или 83,2 % от планираните за 2022 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 2 456,6 млн. лв. или 38,4 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 1 133,9 млн. лв. или 56,3 % от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи по Закона за социално подпомагане, Закона за хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца и др. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 11,0 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 1 726,8 млн. лв. или 105,0 % спрямо планираните за годината. Високият процент на усвояване на средствата спрямо годишния разчет се дължи основно на изплатените през месец септември от Държавен фонд „Земеделие“ (Постановление № 247 на Министерския съвет от 17.08.2022 г.) средства в общ размер на 340,4 млн. лв. за осигуряване на ликвидност на земеделските стопани по Временната рамка във връзка с военните действия в Украйна и за подкрепа на свиневъдите и птицевъдите за хуманно отношение към животните, както и за осигуряване на подкрепа на земеделските стопани по национални мерки за компенсации на повишените цени на енергоносители, фуражи, препарати за растителна защита, горива и торове, за сметка на предвидените разходи по чл.1, ал.5 от ЗДБРБ за 2022 г. От общия размер на субсидиите 163,5 млн. лв. са за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД; 229,3 млн. лв. за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ (в т.ч. 1,5 млн. лв. за предотвратяване на последици от стихийни бедствия – ПМС № 154/05.07.2022 г.) и 81,8 млн. лв. за „Български пощи“ ЕАД (в т.ч. 61,6 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 20,2 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания). Към края на месец октомври 2022 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 717,1 млн. лв., от които 617,8 млн. лв. държавна помощ; 70,1 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 22,3 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 5,7 млн. лв. средства

за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“. Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 971,3 млн. лева.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.10.2022 г. са в общ размер на **558,5 млн. лв.** или 88,7 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на **439,9 млн. лв.**, в т.ч. 422,9 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 17,0 млн. лв. От тях 16,1 млн. лв. са лихвите по заемите, управлявани от министерства и ведомства и 0,9 млн. лв. по заемите с краен бенефициент - търговско дружество.

През отчетния период не са използвани средства за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към октомври 2022 г. са в размер на **118,6 млн. лв.** и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет** към октомври 2022 г. е **15 817,8 млн. лв.**, в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 5 746,9 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 4 781,3 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 270,3 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 705,5 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 10,2 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 8 462,3 млн. лв., което представлява 77,7 % от годишния разчет;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 947,5 млн. лв., 102,7 % спрямо годишния разчет. Високият процент на усвояване на средствата се дължи основно на получени допълнителни трансфери за сметка на предвидените разходи по чл. 1, ал. 5. от ЗДБРБ за 2022 г. за изпълнение на политики в областите „Наука“ и „Образование“.

➤ Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 31.10.2022 г. от централния бюджет, възлиза на **1 354,7 млн. лева**.

➤ **Бюджетното салдо по държавния бюджет** към 31.10.2022 г. е **отрицателно** в размер на **1 916,2 млн. лева**.

➤ **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.10.2022 г. по **централния бюджет** няма усвоени средства по заеми от чужбина.

Постъпленията по централния бюджет от емисии на облигации, деноминирани в евро, на международните капиталови пазари (МКП) на 23.09.2022 г. възлизат на **4 336,2 млн. лв.** като са емитирани еврооблигации в общ размер на 2 250,0 млн. евро номинална стойност, разпределени в два транша: първият транш е със сročност 7 г., обем от 1 500 млн. евро и лихвен купон от 4,125 %; вторият транш е със сročност 12 г., обем от 750 млн. евро и лихвен купон в размер на 4,625 %. Среднопретеглената доходност за целия реализиран обем облигации на МКП възлиза на 4,502 %.

Извършените погашения от централен бюджет възлизат на **2 497,6 млн. лв.**, в т.ч. на 28 март са изплатени 2 416,6 млн. лв. в полза на държателите на седемгодишни еврооблигации на Република България, които са част от емитираните през март 2015 г. на международните капиталови пазари три транша облигации по средносрочната програма за емитиране на дълг на външните пазари; 81,0 млн. лв. са погашенията към международни финансови институции

(39,1 млн. лв. към Международната банка за възстановяване и развитие, 32,1 млн. лв. към Европейска инвестиционна банка и 9,8 млн. лв. към Банка за развитие на Съвета на Европа).

По **държавните инвестиционни заеми**, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период няма **усвоени** средства.

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 79,1 млн. лв. По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 9,7 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с **държавни ценни книжа** по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): Към 31 октомври 2022 г. е отчетено положително нетно вътрешно финансиране на държавния бюджет с ДЦК в размер на 2 206,4 млн. лв. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК на вътрешния пазар е 2 510,2 млн. лв. или са емитирани ДЦК с обща номинална стойност 2 633,25 млн. лв., разпределени в четири емисии, както следва:

✓ **3,5-годишни ДЦК** (емисията е пусната в обращение през ноември 2021 г., деноминирана е в лева, с падеж 17.05.2025 г.) с общ пласиран обем от 1 300,0 млн. лв. като през март и април по 500 млн. лв. и през май 300 млн. лв.;

✓ **7,5-годишни облигации** (пуснати в обращение през ноември 2021 г., деноминирани са в лева, с падеж 24.05.2029 г.) в размер на 500,0 млн. лв. през месец март;

✓ **10,5-годишни облигации** (пуснати в обращение през януари 2016 г., деноминирани са в лева, с падеж 27.07.2026 г.) с общ пласиран обем от 502,75 млн. лв. като през септември възлизат на 200,0 млн. лв. и през октомври 302,75 млн. лв.;

✓ **5,5-годишни облигации** (пуснати в обращение през септември 2022 г., деноминирани са в лева, с падеж 28.03.2028 г.) общо в размер на 330,50 млн. лв., в т.ч. 149,95 млн. лв. през септември и 180,55 млн. лв. през октомври.

Само за месец октомври постъпленията от емисии на ДЦК възлизат на 442,3 млн. лв.

Среднопретеглената доходност за целия реализиран обем от 2 633,3 млн. лв. номинална стойност възлиза на 2,0208 %, при среден коефициент на покритие на одобрените аукциони от 1,38.

Отчетените погашения към края на октомври 2022 г. са в размер на 303,9 млн. лв., в т.ч. през юли Министерството на финансите погаси емисия 10,5-годишни ДЦК от 2012 г. в обем от 305 млн. лв. номинална стойност, като през октомври няма извършени погашения.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към октомври 2022 г. са в размер на **11 340,3 млн. лв.** или 83,6 % от годишните разчети. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 11 206,6 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 8 101,8 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 3 104,8 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към октомври 2022 г. са в размер на **19 537,3 млн. лв.**, което представлява 79,9 % от разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 14 445,1 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 4 544,4 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините към октомври 2022 г. са в размер на **2 623,8 млн. лв.** или 95,3 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2022 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 1 181,5 млн. лв. или 93,1 % от разчетите към ЗДБРБ за 2022 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 442,4 млн. лв., което е

97,1 % от годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 54,3 %. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на **7 642,2 млн. лв.** или 91,9 % от разчетите към ЗДБРБ за 2022 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 6 889,0 млн. лв. (95,8 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 724,9 млн. лв. или 66,5 % от разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 28,3 млн. лв. или 81,7 % от разчета за годината.